PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2008. gada 1. jūlijā *

Lieta T-276/04

Compagnie maritime belge SA, Antverpene (Beļģija), ko pārstāv D. Velbruks [*D. Waelbroeck*], *avocat*,

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienu Komisiju, ko sākotnēji pārstāvēja E. Žipinī Furnjē [*É. Gippini Fournier*], P. Helstrems [*P. Hellström*] un F. Amato [*F. Amato*], pēc tam E. Žipinī Furnjē, pārstāvji,

atbildētāja,

par prasību atcelt Komisijas 2004. gada 30. aprīļa Lēmumu 2005/480/EK saistībā ar procedūru atbilstoši EKL 82. pantam (Lietas COMP/D/32.448 un 32.450) (kopsavilkums OV 2005, L 171, 28. lpp.), ar ko uzliek prasītājai naudas sodu par apgalvoto kolektīvu dominējošā stāvokļa izmantošanu, ko izdarījusi kuģniecības konference *Cewal* un, pakārtoti, par šī naudas soda samazināšanu.

* Tiesvedības valoda — franču.

šādā sastāvā: priekšsēdētājs O. Cūcs [*O. Czúcz*], tiesneši Dž. D. Kuks [*J. D. Cooke*] (referents) un I. Labucka,

sekretāre K. Poheca [*K. Pocheć*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2007. gada 20. novembra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Prāvas priekšvēsture

1 Ar 1992. gada 23. decembra Lēmumu 93/82/EEK par procedūru par EEK līguma 85. panta (IV/32.448 un IV/32.450: *Cewal*, *Cowac*, *Ukwal*) un EEK līguma 86. panta piemērošanu (IV/32.448 un IV/32.450: *Cewal*) (OV 1993, L 34, 20. lpp.) Komisija vairākiem kuģniecības konferences *Associated Central West Africa Lines* (turpmāk tekstā — "*Cewal*") dalībniekiem piemēroja naudas sodu par kolektīvu dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu. Šajā sakarā prasītājai, *Compagnie maritime belge SA*, tika uzlikts naudas sods 9,6 miljonu ekiju apmērā.

2 Lēmuma 93/82 rezolutīvā daļa ir šāda:

“1. pants

[..]

2. pants

Lai no attiecīgās satiksmes izslēgtu galveno neatkarīgo konkurentu, uzņēmumi — kuģniecības konferences *Cewal* dalībnieki — ļaunprātīgi izmantoja savu kolektīvo dominējošo stāvokli šādi:

— piedaloties sadarbības līguma ar *Ogefrem* ieviešanā un ar dažādiem mēģinājumiem atkārtoti pieprasot to stingri ievērot,

— grozot savus vedmaksas likmi, atkāpjoties no spēkā esošajiem tarifiem, lai piedāvātu tādas pašas likmes vai zemākas par galvenā neatkarīgā konkurenta likmēm par kuģiem, kas iziet tajā pašā datumā vai blakus datumos (prakse, ko sauc par *fighting ships*/kaujas kuģi)

un

— noslēdzot lojalitātes līgumus, ko piemēro 100 % (ieskaitot uz *franco* pārdotām precēm uz klāja), kas pārsniedz Regulas (EEK) Nr. 4056/86 5. panta 2. punkta noteikumus, kā aprakstīts šajā lēmumā, īpaši izmantojot nelojālo kravu nosūtītāju "melnos sarakstus".

3. pants

[..]

Uzņēmumiem, kas ir kuģniecības konferences *Cewal* dalībnieki, ir arī jāizbeidz 2. pantā konstatētie pārkāpumi.

4. pants

[..]

5. pants

Uzņēmumiem — kuģniecības konferences *Cewal* dalībniekiem — tiek ieteikts izbeigt lojalitātes līgumu saskaņā ar Regulas (EEK) Nr. 4056/86 5. panta 2. [punktu].

6. pants

Sakarā ar 2. pantā konstatētiem pārkāpumiem uzņēmumiem — kuģniecības konferences *Cewal* dalībniekiem, izņemot kuģniecības sabiedrībām: *Compagnie maritime zaïroise* (*CMZ*), *Angonave*, *Portline* un *Scandinavian West Africa Lines* (*Swal*), tiek uzlikti naudas sodi.

Šie naudas sodi ir šādi:

— *Compagnie maritime belge*: 9,6 (deviņi komats seši) miljoni ekiju,

— *Dafra Line*: 200 000 (divsimt tūkstoši) ekiju,

— *Nedlloyd Lijnen BV*: 100 000 (simttūkstoši) ekiju,

— *Deutsche Afrika Linien-Woermann Linie*: 200 000 (divsimt tūkstoši) ekiju.

7. pants

6. pantā uzliktie naudas sodi ir jāsamaksā trīs mēnešu laikā, skaitot no šī lēmuma paziņošanas datuma [..]

[..]

8. pants

Šī lēmuma adresāti ir kuģniecības konferences *Cewal*, *Cowac* un *Ukwal* un to uzņēmumi dalībnieki, kuru saraksts ir I pielikumā."

3 Prasītāja ir *Compagnie maritime belge* (*CMB*) grupas holdingsabiedrība, kas tostarp veic uzņēmējdarbību aprīkojuma, kuģniecības satiksmes darbību izmantošanas pārvaldības jomā. Lēmuma 93/82 pamatā esošo faktu laikā tā bija *Cewal*, kas apvieno kuģniecības sabiedrības, kas nodrošina regulāru pārvadājumu līniju starp, no vienas puses, Zairas (tagad Kongo Republika) un Angolas ostām un, no otras puses, Ziemeļjūras ostām, izņemot Apvienoto Karalisti, dalībniece. *Cewal* sekretariāts bija Antverpenē (Beļģija).

4 Prasītāja un *Dafra-Lines A/S* bija cēlušas prasību Pirmās instances tiesā par tiesību akta atcelšanu attiecībā uz Lēmumu 93/82. Šīs prasības tika noraidītas attiecībā uz pārkāpumu konstatēšanu (1996. gada 8. oktobra spriedums apvienotajās lietās no T-24/93 līdz T-26/93 un T-28/93 *Compagnie maritime belge transports* u.c./Komisija, *Recueil*, II-1201. lpp.; turpmāk tekstā — "Pirmās instances tiesas spriedums lietā *CMB*"). Pirmās instances tiesa tomēr samazināja uzliktā naudas soda summu. Attiecībā uz prasītāju naudas sods tika samazināts no 9,6 uz 8,64 miljoniem ekiju.

5 Prasītāja un *Dafra-Lines* iesniedza apelācijas sūdzību par Pirmās instances tiesas spriedumu. Ar 2000. gada 16. marta spriedumu apvienotajās lietās C-395/96 P un C-396/96 P *Compagnie maritime belge transports* u.c./Komisija, *Recueil*, I-1365. lpp. (turpmāk tekstā — "Tiesas spriedums lietā *CMB*") Tiesa noraidīja visus apelācijas pamatus saistībā ar pārkāpumu konstatēšanu Lēmumā 93/82. Tā tomēr nosprieda sprieduma 142.–147. punktā, ka Pirmās instances tiesa pieļāva tiesību kļūdu, uzliekot naudas sodus dažādiem *Cewal* dalībniekiem saskaņā ar to dalības pakāpi pārkāpumos,

lai gan tikai *Cewal* bija tiešā iebildumu raksta saņēmēja (*Cewal* dalībnieki bija saņēmuši tikai kopijas komentāriem) un līdz ar to naudas soda potenciālā maksātāja. Tādējādi Tiesa, pati galīgi lemjot par strīdu, atcēla Lēmuma 93/82 6. un 7. pantu saistībā ar *Cewal* dalībniekiem uzliktajiem naudas sodiem.

6 Saskaņā ar Tiesas spriedumu lietā *CMB* Komisija atmaksāja prasītājai pārskaitīto naudas soda summu.

7 Komisija 2003. gada 15. aprīlī nosūtīja prasītājai jaunu iebildumu rakstu (turpmāk tekstā — "IR 2003"), informējot par savu nodomu pieņemt jaunu lēmumu, lai uzliktu tai naudas sodu par Lēmuma 93/82 2. pantā paredzētajiem EKL 82. panta pārkāpumiem, ciktāl Komisijas vērtējums saistībā ar pārkāpumiem un tajos dalību ņēmušajiem uzņēmumiem netika atcelts secīgo prasību pret šo lēmumu ietvaros.

8 Ar 2004. gada 30. aprīļa Lēmumu 2005/480/EK saistībā ar procedūru saskaņā ar EKL 82. pantu (Lietas COMP/D/32.448 un 32.450 — *Compagnie maritime belge*) (kopsavilkums OV 2005, L 171, 28. lpp.; turpmāk tekstā — "apstrīdētais lēmums") Komisija uzlika prasītajai naudas sodu 3,4 miljonu euro apmērā par Lēmumā 93/82, proti, 20.–27. apsvērumā, konstatētajiem EKL 82. panta pārkāpumiem attiecībā uz līgumu ar *Office zaïrois de gestion du fret maritime* (turpmāk tekstā — "*Ogefrem*"), 28. un 29. apsvērumā konstatētajiem EKL 82. panta pārkāpumiem attiecībā uz melnajiem sarakstiem un lojalitātes līgumiem, 32. apsvērumā konstatētajiem EKL 82. panta pārkāpumiem attiecībā uz kaujas kuģiem un šī lēmuma 2.–5. pantā konstatētajiem EKL 82. panta pārkāpumiem.

Process un lietas dalībnieku prasījumi

9 Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2004. gada 8. jūlijā, prasītāja cēla šo prasību.

10 Pēc tiesneša referenta ziņojuma Pirmās instances tiesa (ceturtā palāta) nolēma sākt mutvārdu procesu. Procedūras organizatorisko pasākumu ietvaros tā rakstveidā uzdevuma jautājumus lietas dalībniekiem. Lietas dalībnieki uz tiem atbildēja noteiktajā termiņā.

11 Lietas dalībnieku apsvērumi un to atbildes uz Pirmās instances tiesas mutvārdu jautājumiem tika uzklausītas 2007. gada 20. novembra tiesas sēdē.

12 Prasītājas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— atcelt apstrīdēto lēmumu;

— pakārtoti, samazināt uzliktā naudas soda summu;

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

13 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

— prasību noraidīt;

— piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

14 Savas prasības atbalstam prasītāja norāda astoņus pamatus. Pirmie četri pamati, kuru mērķis vispirms ir atcelt apstrīdēto lēmumu, ir, pirmkārt, par saprātīga termiņa principa pārkāpumu un noilguma noteikumu pārkāpumu, otrkārt, par tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, treškārt, par to, ka Tiesas spriedumā lietā *CMB* Tiesa "nekonstatēja galīgi" ļaunprātīgo rīcību un, ceturtkārt, par apstrīdētā lēmuma "nepietiekamu pamatojumu un attaisnojuma neesamību". Pirmās instances tiesa secīgi pārbaudīs pirmo, trešo, otro un ceturto pamatu.

15 Četru pārējo pamatu mērķis, pakārtoti, ir samazināt naudas soda summu un tie izriet no naudas soda diskriminējoša rakstura (piektais pamats), no tā nesamērīguma (sestais pamats), no tā, ka naudas sods tika uzlikts, pārkāpjot Komisijas ierasto praksi (septītais pamats), un visbeidzot no pilnvaru nepareizas izmantošanas (astotais pamats).

Par prasījumiem, lai atceltu apstrīdēto lēmumu

Par pirmo pamatu — saprātīga termiņa principa un noilguma normu pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

16 Prasītāja izklāsta šo pamatu divās daļās. Pirmkārt, Komisija esot pieņēmusi apstrīdēto lēmumu ārpus jebkāda saprātīga termiņa. Otrkārt, tā esot pārkāpusi Padomes 1974. gada 26. novembra Regulas (EEK) Nr. 2988/74 noteikumus attiecībā uz noilguma termiņiem procesuālās darbībās un sankciju piemērošanā atbilstīgi Eiropas Ekonomikas kopienas transporta un konkurences noteikumiem (OV L 319, 1. lpp.).

17 Saistībā ar pirmo daļu prasītāja uzsver, ka apstrīdētais lēmums tika pieņemts novēloti, proti, četrus gadus pēc Tiesas sprieduma lietā *CMB*. Šī pilnībā neizskaidrotā Komisijas kavēšanās esot neattaisnojama, ņemot vērā Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (ECTPAK) 6. panta 1. punktu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantu, kas pasludināta Nicā 2000. gada 7. decembrī (OV 2000, C 364, 1. lpp.), Kopienas judikatūru un Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru, it īpaši ņemot vērā naudas soda palielināto summu, sarežģītības neesamību apstrīdētajā lēmumā (Komisija nepārbaudīja pārkāpumus, par ko bija Lēmums 93/82) un faktu, ka prasītājai kavēšanos pārmest nevarēja. Turklāt gan tiesiskās drošības (tiesiskās noteiktības) princips, gan tiesiskās paļāvības aizsardzības princips liedz Komisijai bezgalīgi kavēties ar savu pilnvaru īstenošanu. Šajos apstākļos Komisijas veiktais naudas soda summas samazinājums, lai ņemtu vērā procesa ilgumu, neesot pietiekams. Turklāt Komisija esot pieļāvusi prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu

tādējādi, ka ne *Cewal*, ne prasītāja vairs aktīvi nedarbojas attiecīgajā jomā un līdz ar to nevarot pienācīgi sevi aizstāvēt grūtību atrast atsevišķus dokumentus un aptaujāt bijušos darbiniekus dēļ.

18 Attiecībā uz otro daļu prasītāja uzsver, ka apstrīdētais lēmums tika pieņemts, pārkāpjot Regulu Nr. 2988/74. Piecu gadu noilgums pēc pārkāpuma beigām, kas paredzēts šajā regulā, var tikt atlikts vai pārtraukts tikai stingri uzskaitītos apstākļos. Turklāt noilguma pārtraukums, kas ir piecu gada noilguma principa izņēmums, ir jāinterpretē šauri (Pirmās instances tiesas 2003. gada 19. marta spriedums lietā T-213/00 *CMA CGM* u. c./Komisija, *Recueil*, II-913. lpp., 484. punkts, un Tiesas 2004. gada 24. jūnija spriedums lietā C-278/02 *Handlbauer*, Krājums, I-6171. lpp., 40. punkts).

19 Tā kā 1990. gada 28. maija iebildumu raksts, saskaņā ar kuru tika pieņemts Lēmums 93/82 (turpmāk tekstā — "IR 1990"), bija adresēts *Cewal* un nevis prasītājai, kura kā *Cewal* dalībniece saņēma tikai kopiju komentāriem (un nevis kā potenciālā lēmuma, ar ko uzliek naudas sodus, adresāte), IR 1990 neesot pārtraucis noilgumu attiecībā pret prasītāju, kas netika "identificēta" kā uzņēmums, kas "piedalījies pārkāpumā" Regulas Nr. 2988/74 2. panta 1. punkta izpratnē. Tas pats *mutatis mutandis* attiektos uz aktiem pēc IR 1990 — tādiem kā prasītajai un nevis *Cewal* nosūtītie informācijas pieprasījumi. Tāpat Lēmums 93/82, lai gan tas ir adresēts prasītājai un atcelts daļā par naudas sodu, nebūtu jāattiecina uz prasītāju, ņemot vērā noilgumu, jo naudas sods bija vienīgais atbilstošais jautājums noilguma jomā.

20 Katrā ziņā, kā uzskata prasītāja, Regula Nr. 2988/74 ir jāaplūko saskaņā ar Kopienu tiesību principiem, kas ir augstāki par atvasinātajām tiesībām, tādiem kā tiesiskās drošības, tiesību uz aizstāvību un saprātīga termiņa princips (Tiesas 1998. gada 17. decembra spriedums lietā C-185/95 P *Baustahlgewebe*/Komisija, *Recueil*, I-8417. lpp., 29. punkts), ar kuriem nav savienojama Komisijas ilga bezdarbība pirms atkārtotas procedūras uzsākšanas. Šajā sakarā nevar atsaukties uz iepriekš minēto spriedumu lietā *CMA CGM* u.c./Komisija. Tiesas sēdē prasītāja turklāt uzsvēra, ka šajā spriedumā rastais risinājums neattiecas uz lietu tā iemesla dēļ, ka apstrīdētais lēmums tika pieņemts pēc Tiesas sprieduma un ka starplaikā Komisija neveica izmeklēšanu, jo apstrīdētajā lēmumā bija vienkārši atsaukusies uz Lēmumā 93/82 skaidri konstatēto ļaunprātīgo rīcību.

21 Komisija uzskata pirmo pamatu par nepamatotu. Tā būtībā uzsver, ka apstrīdētais lēmums tika pieņemts, ievērojot Regulas Nr. 2988/74 noteiktās noilguma normas. Savā aizstāvības rakstā un atbildē uz Pirmās instances tiesas rakstveida jautājumiem Komisija atsaucas uz iepriekš minēto spriedumu lietā *CMA CGM* u.c./Komisija (321.–324. punkts) un uzsver, ka, ja Regulā Nr. 2988/74 nav noilguma, ir jānoraida jebkāda saprātīga termiņa principa piemērošana. Pieņemot, ka šis princips ir tomēr piemērojams, un pieņemot, ka turklāt netika ievērots saprātīgs termiņš, Komisija uzsver, ka šāda situācija nepamato apstrīdētā lēmuma atcelšanu, jo prasītāja nav sniegusi pierādījumus, ka ar to tika pārkāptas tās tiesības uz aizstāvību. Tai uzliktās naudas soda summas samazināšana šo uzskatu neapšauba.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

22 Vispirms, ir jākonstatē, ka apstrīdētais lēmums, kura mērķis ir tikai, pirmkārt, pamatojoties uz pilnībā vienādiem pārkāpumiem ar Lēmumā 93/82 konstatētajiem, uzlikt prasītājai jaunu naudas sodu, pamatojoties uz pilnībā tādiem pašiem

pārkāpumiem ar Lēmumā 93/82 konstatētajiem, kas ir samazināts salīdzinājumā ar naudas sodu, ko sākotnēji atcēla Tiesas spriedums lietā *CMB*, un, otrkārt, labot formas kļūdas, kas kritizētas šajā spriedumā (apstrīdētā lēmuma 1., 17., 41., 61. un 108. apsvērums), analizējams tikai kā lēmums, ar kuru uzliek naudas sodu Padomes 1986. gada 22. decembra Regulas (EEK) Nr. 4056/86, ar ko paredz sīki izstrādātus noteikumus par to, kā [EKL 81.] un [82.] pantu piemērot attiecībā uz jūras transportu (OV L 378, 4. lpp.), un nevis kā lēmums, ar kuru konstatē pārkāpumu šīs pašas regulas 11. panta 2. punkta izpratnē. Komisija galīgi konstatēja ļaunprātīgu rīcību Lēmuma 93/82 neatceltajās daļās (skat. šī sprieduma 8. punktu un 55.–60. punktu).

23 No Regulas Nr. 2988/74 noteikumiem izriet, ka tiktāl, ciktāl Komisija uzliek naudas sodu, apstrīdētajam lēmumam jābūt pieņemtam, ievērojot tajā aprakstītos noilguma noteikumus, pretējā gadījumā tas ir nelikumīgs. Līdz ar to ir jāuzsāk pirmā pamata pārbaude ar tā otro daļu un jānosaka, vai, piemērojot šo regulu apstrīdētā lēmuma pieņemšanas datumā, proti, 2004. gada 30. aprīlī, bija iestājies noilgums.

24 Regulas Nr. 2988/74 1. pants tā 1. punkta b) apakšpunktā nosaka piecu gadu noilguma termiņu naudas sodu un sodu par tādiem pārkāpumiem kā tie, par ko ir šī lieta, paziņošanai. Turpinātiem pārkāpumiem — kā šajā lietā — šis termiņš sākas no pārkāpuma beigām (1. panta 2. punkts).

25 Saskaņā ar Regulas Nr. 2988/74 2. pantu procesuālo darbību noilguma termiņu pārtrauc jebkurš Komisijas akts, lai veiktu izmeklēšanu vai procesuālo darbību attiecībā uz pārkāpumu. Šādu aktu tostarp veido rakstveida informācijas pieprasījumu nosūtīšana (2. panta 1. punkta a) apakšpunkts) un iebildumu raksts (2. panta 1. punkta d) apakšpunkts); šāda pārtraukšana attiecas uz visiem tiem uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām, kas bija iesaistītas pārkāpumā (2. panta 2. punkts).

26 Saskaņā ar Regulas Nr. 2988/74 2. panta 3. punktu noilgums sākas no jauna piecus gadus, skaitot no pārtraukuma, ierobežojot termiņu ar divkāršu noilguma termiņu, tā teikt, 10 gadiem attiecībā uz attiecīgajiem pārkāpumiem.

27 Turklāt noilgums tiek pagarināts par laikposmu, kurā noilgums bija apturēts, piemērojot Regulas Nr. 2988/74 3. pantu, proti, tik ilgi, kamēr Komisijas lēmumu izskatīja Tiesa (Tiesas 2002. gada 15. oktobra spriedums apvienotajās lietās C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, *Recueil*, I-8375. lpp.; turpmāk tekstā — "Tiesas spriedums lietā *PVC II*", 144.–147. punkts; Pirmās instances tiesas 1999. gada 20. aprīļa spriedums apvienotajās lietās no T-305/94 līdz T-307/94, no T-313/94 līdz T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 un T-335/94 *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, saukts "PVC II", *Recueil*, II-931. lpp.; turpmāk tekstā — "Pirmās instances tiesas spriedums lietā *PVC II*", 1098. un 1101. punkts).

28 Ir jāpārbauda, pirmkārt, vai tika ievērots piecu gadu noilguma termiņš, un, otrkārt, vai noilgums tika pārtraukts un, apstiprinošā gadījumā, vai Komisija ievēroja arī 10 gadu noilgumu.

29 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar Lēmumu 93/82 un, vajadzības gadījumā, Pirmās instances tiesas izmantotajiem konstatējumiem spriedumā lietā *CMB* (241. un 242. punkts) līgums ar *Ogefrem* bija spēkā līdz 1989. gada septembrim un lojalitātes līgumi — līdz 1989. gada novembrim. Visbeidzot, kaujas kuģu prakse beidzās 1989. gada novembrī. No tā izriet, ka noilguma termiņš sākas, agrākais, no 1989. gada septembra beigām.

30 Saistībā, pirmkārt, ar piecu gadu noilguma termiņu tas turklāt tika pārtraukts, piemērojot Regulas Nr. 2988/74 2. panta 1. punkta d) apakšpunktu, ar IR 1990 nosūtīšanu *Cewal*.

31 Prasītāja apstrīd šo problēmu, motivējot ar to, ka tā nebija *Cewal* sūtītā IR 1990 adresāte. Pirmās instances tiesa uzskata, ka šādu argumentu nevar atbalstīt. Saskaņā ar Regulas Nr. 2988/74 2. panta 2. punkta redakciju noilguma termiņa pārtraukšana attiecas uz visiem tiem uzņēmumiem, kas bija iesaistīti attiecīgajā pārkāpumā, pat ja netika šādi "identificēti" IR 1990. Šajā sakarā nav apstrīdams, ka prasītāja piedalījās pārkāpumos, pat ja IR 1990 netika šādi identificēta (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2006. gada 16. novembra spriedumu lietā T-120/04 *Peróxidos Orgánicos*/ Komisija, Krājums, II-4441. lpp., 47. punkts).

32 Turklāt ir būtiski atgādināt, ka rakstveida informācijas pieprasījumi, kas ir no iebildumu raksta neatkarīgi akti, pārtrauc noilgumu ar nosacījumu, ka tie ir vajadzīgi pārkāpuma izmeklēšanai vai lietas ierosināšanai (iepriekš minētais spriedums lietā *CMA CGM* u.c./ Komisija, 487. punkts). Šajā sakarā neliela nozīme ir tam, ka šie pieprasījumi bija pēc IR 1990. Ir jāuzskata *prima facie*, ka attiecīgie informācijas pieprasījumi bija vajadzīgi pārkāpuma izmeklēšanai vai lietas ierosināšanai. Turklāt prasītāja šajā lietā nav nekādi apstrīdējusi faktu, ka attiecīgie informācijas pieprasījumi bija vajadzīgi. Līdz ar to šie informācijas pieprasījumi pārtrauca noilgumu.

33 Attiecībā uz Lēmumu 93/82, kas netika atcelts daļās, kurās konstatē prasītājas dalību Regulas Nr. 2988/74 2. panta 1. punkta izpratnē EKL 82. panta pārkāpumā, tas vēl arvien ir pilnā spēkā, tostarp, kas attiecas uz noilguma pārtraukšanu attiecībā uz prasītāju.

34 Piemērojot Regulas Nr. 2988/74 3. pantu, piecu gadu noilguma termiņu aptur uz tik ilgu laiku, kamēr gan Pirmās instances tiesā, gan Tiesā ilgst process par prasību par Lēmumu 93/82 (no 1993. gada 19. marta līdz 2000. gada 16. martam, bez vajadzības spriest par laikposmu no Pirmās instances tiesas sprieduma lietā *CMB* līdz tā izskatīšanai Tiesā).

35 Pēc Tiesas sprieduma lietā *CMB* garākais laikposms noilguma termiņa aprēķināšanai ir laikposms līdz IR 2003 paziņošanai prasītājai (2003. gada 15. aprīlis). Šis laikposms, kas ilga 37 mēnešus, ir mazāks par pieciem gadiem. Tā kā nebija neviena laikposma ilgāka par pieciem gadiem no ļaunprātīgās darbības beigām līdz noilguma pārtraukumam, ir jākonstatē, ka tika ievērots piecu gadu noilguma termiņš.

36 Turklāt attiecībā uz 10 gadu noilguma termiņu ir jākonstatē, ka šajā lietā tas vēl turpinās, jo IR 1990 pārtrauca noilgumu. Četrpadsmit ar pusi gadu laikā, kas pagājuši no ļaunprātīgās rīcības beigām, kas bija saskaņā ar ļaunprātīgo rīcību laikposmā starp 1989. gada septembri un 1989. gada decembri, līdz apstrīdētā lēmuma paziņošanai prasītājai (2004. gada 30. aprīlis) 10 gadu noilguma termiņš tika pārtraukts procesa laikā saistībā ar prasību par Lēmumu 93/82 jeb apmēram septiņus gadus.

37 No tā izriet, ka, tā kā laikposms ārpus pārtraukuma starp konstatētās ļaunprātīgās rīcības beigām un apstrīdētā lēmuma pieņemšanu nepārsniedza 10 gadus, 10 gadu noilguma termiņš saskaņā ar Regulas Nr. 2988/74 2. panta 3. punktu arī tika ievērots.

38 Līdz ar to apstrīdētais lēmums tika pieņemts, ievērojot Regulu Nr. 2988/74.

39 Līdz ar to ir jāpārbauda saprātīga termiņa principa piemērošana šajā lietā. Šāds princips, kas kā labas pārvaldības princips sastāvdaļā ir atkārtots Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 41. panta 1. punktā, attiecas uz visiem Kopienas administratīvajiem procesiem (Pirmās instances tiesas 2004. gada 13. janvāra spriedums lietā T-67/01 *JCB Service*/Komisija, *Recueil*, II-49. lpp., 36. punkts).

40 Lietas dalībnieki nav vienisprātis par to, vai uz šo lietu attiecas saprātīga termiņa princips (skat. šī sprieduma 20. un 21. punktu).

41 Iepriekš minētājā spriedumā lietā *CMA CGM* u.c./Komisija (324. punkts) Pirmās instances tiesa nosprieda, ka ar Regulu Nr. 2988/74 tika izveidots pilns tiesiskais regulējums, kas detalizēti regulē termiņus, uz ko Komisijai ir tiesības, neapdraudot fundamentālo prasību par tiesisko drošību, uzlikt naudas sodus uzņēmumiem, attiecībā uz kuriem ir process par Kopienas konkurences tiesību piemērošanu. Esot šim tiesiskajam regulējumam, ir jānoraida visi apsvērumi saistībā ar pienākumu Komisijai izmantot savas pilnvaras naudas sodu uzlikšanā saprātīgā termiņā. Tiesa apelācijas kārtībā ir tieši apstiprinājusi Pirmās instances tiesas veikto iepriekš minēto vērtējumu (Tiesas 2004. gada 28. oktobra rīkojums lietā C-236/03 P Komisija/*CMA CGM* u.c., Krājumā nav publicēts, 35. punkts).

42 Ir jāuzskata, ka iepriekš minētajā spriedumā lietā *CMA CGM* u.c./Komisija pieņemtais risinājums, ar ko apstiprina šo Tiesas rīkojumu, ir pilnībā pārnesams uz šo lietu. Prasītājas iepriekš minētajā lietā *CMA CGM* u.c./Komisija tikai norādīja uz saprātīga termiņa pārkāpumu, nevis lai panāktu apstrīdētā lēmuma atcelšanu, bet lai pamatotu savu pamatu par tām uzlikto naudas sodu atcelšanu vai to summas samazināšanu. Tā kā apstrīdētais lēmums ir lēmums, ar ko uzliek naudas sodu Regulas Nr. 4056/86 19. panta 2. punkta izpratnē (skat. šī sprieduma 22. punktu), šī pamata par tā atcelšanu mērķis patiesībā ir tai uzliktā naudas soda atcelšana. Turklāt Komisija pieņēma apstrīdēto

lēmumu, ievērojot Regulā Nr. 2988/74 paredzētos noilguma termiņus. Šajos apstākļos nav nekāda iemesla novirzīties no Pirmās instances tiesas pieņemtā risinājuma iepriekš minētajā spriedumā lietā *CMA CGM* u.c./Komisija.

43 Attiecībā uz argumentiem, kurus turklāt prasītāja ir aplūkojusi minimāli (skat. šī sprieduma 20. punktu), par novirzīšanos šajā lietā no iepriekš minētajā spriedumā lietā *CMA CGM* u.c./Komisija pieņemtā risinājuma, ir jākonstatē, ka tā nav analizējama. Attiecībā uz atsauci uz tiesiskās drošības principu ir jāatgādina, ka Regula Nr. 2988/74 tās otrajā apsvērumā pilnībā ņem vērā vajadzību nodrošināt tiesisko drošību, tieši ieviešot noilguma principu (iepriekš minētais spriedums lietā *CMA CGM* u.c./Komisija, 322. punkts). Attiecībā uz principu par tiesību uz aizstāvību respektēšanu ir jāatgādina, ka tik ilgi, kamēr nav iestājies Regulā Nr. 2988/74 paredzētais noilgums, visi uzņēmumi un uzņēmumu apvienības, par kuriem tiek veikta izmeklēšana saistībā ar konkurenci saskaņā ar Padomes 1962. gada 6. februāra Regulu Nr. 17, Pirmo regulu par [EKL 81.] un [EKL 82.] panta piemērošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.), paliek neziņā par šī procesa iznākumu un iespējamo sodu un naudas sodu uzlikšanu. Tādējādi šīs neskaidrības paildzināšana ir raksturīga Regulas Nr. 17 piemērošanas procedūrām un pati par sevi nav tiesību uz aizstāvību aizskārums (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2003. gada 16. decembra spriedumu apvienotajās lietās T-5/00 un T-6/00 *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied* un *Technische Unie*/Komisija, *Recueil*, II-5761. lpp., 91. punkts, kas pēc analoģijas piemērojams izmeklēšanai, kas veikta, pamatojoties uz Regulu Nr. 4056/86 un ko šajā punktā Tiesa nav atcēlusi).

44 Attiecībā uz prasītājas argumentu, kas norādīts tiesas sēdē un ir atkārtots šī sprieduma 20. punktā, ir jākonstatē, ka nekas Regulā Nr. 2988/74 nepamato šo argumentu, kas līdz ar to ir jānoraida.

45 Turklāt attiecībā uz konkurences normu piemērošanu — saprātīga termiņa beigšanās var būt pamats atcelšanai tikai attiecībā uz lēmumu, ar ko konstatē pārkāpumus, ja tika konstatēts, ka šī principa pārkāpums apdraudēja attiecīgo uzņēmumu tiesības uz aizstāvību. Ārpus šī īpašā gadījuma pienākums pieņemt lēmumu saprātīgā termiņā neietekmē administratīvā procesa likumību (iepriekš minētais Pirmās instances tiesas spriedums apvienotajās lietās *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied* un *Technische Unie*/Komisija, 74. punkts un tajā minētā judikatūra).

46 Turklāt Komisijas pamatoti pieņemtais lēmums saskaņā ar konstanto un Kopienu tiesas atzīto praksi samazināt naudas soda summu, ņemot vērā procesa ilgumu, izriet no tās rīcības brīvības, nosakot naudas sodus, un neatceļ saprātīga termiņa principa nepiemērošanu šajā lietā (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *CMA CGM* u.c./Komisija, 325. punkts).

47 No iepriekš minētā izriet, ka, neraugoties uz Komisijas kavēšanos pieņemt apstrīdēto lēmumu, tā kā tika ievēroti Regulā Nr. 2988/74 noteiktie noilguma termiņi, saprātīga termiņa princips nav piemērojams.

48 Neaplūkojot šajā pamatā prasītājas iebildumu par apgalvoto tās tiesību uz aizstāvību neievērošanu, kas ir šī sprieduma 17. punktā, kas tiks pārbaudīts trešajā pamatā (skat. šī sprieduma 78. punktu), pirmais pamats līdz ar to ir jānoraida kā nepamatots.

Par trešo pamatu — neatsaucama ļaunprātības konstatējuma Tiesas spriedumā lietā *CMB* neesamību

— Lietas dalībnieku argumenti

49 Prasītāja būtībā pārmet Komisijai, ka tā nav pārbaudījusi apstrīdētajā lēmumā Lēmumā 93/82 konstatēto pārkāpumu būtību, pamatojoties uz to, ka tos "vairs nevar pārsūdzēt" (apstrīdētā lēmuma 48. apsvērums). Tādējādi nav iedomājams, ka nav iespējams apstrīdēt apstrīdētā lēmuma pamatus.

50 Pirmkārt, spriedumi, uz ko norādījusi Komisija apstrīdētajā lēmumā attiecībā uz piešķirto *res judicata* spēku Tiesas spriedumam lietā *CMB* un Pirmās instances tiesas spriedumā *CMB*, esot kļūda. Lai iegūtu *res judicata* spēku, Tiesas spriedumam, kā uzskata prasītāja, ir jāattiecas uz tiem pašiem lietas dalībniekiem, tiem pašiem pamatiem un it īpaši ir jābūt par to pašu aktu (Pirmās instances tiesas 1996. gada 12. decembra spriedums apvienotajās lietās T-177/94 un T-377/94 *Altmann* u.c./Komisija, *Recueil*, II-2041. lpp., 50.–52. punkts). Šajā lietā apstrīdētais akts esot atšķirīgs no Lēmuma 93/82. Turklāt "vairāki pamati" neesot norādīti procesā par prasību pret Lēmumu 93/82. Visbeidzot, apstrīdētā lēmuma nošķirtā pieņemšana, pamatojoties uz Lēmumu 93/82, kas pieņemts pirms 12 gadiem, neesot jāpieņem.

51 Otrkārt, konkurences tiesības, kas izriet no "pamatkrimināltiesībām" un "pamattiesībām, kas piemērojamas krimināltiesībām, attiecas uz procesiem, kuri noved pie naudas sodiem konkurences tiesībās" (Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedums lietā C-199/92 P *Hüls*/Komisija, *Recueil*, I-4287. lpp., 150. punkts, saskaņā ar Eiropas

Cilvēktiesību tiesas judikatūru), no "vispārēji piemērojamiem principiem", kā arī tostarp no Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 49. panta un Apvienoto Nāciju Pilsonisko un politisko tiesību pakta 15. panta izriet, ka jāpiemēro ir tas likums, kas ir vislabvēlīgākais. Saskaņā ar sakāmvārdu *tempus regit actum* apstrīdētā akta likumība līdz ar to esot jānovērtē saskaņā ar faktiskiem un tiesiskiem apstākļiem, kas pastāvēja datumā, kad akts tika pieņemts. Pēc Lēmuma 93/82 pieņemšanas piemērojamās tiesības fundamentāli attīstījās prasītājai labvēlīgā ziņā. Kā uzskata prasītāja, Komisijas piesauktais tiesiskās drošības princips nevarēja būt šķērslis, lai ņemtu vērā šo attīstību. Tieši pretēji, tai bija pienākums saskaņā ar principu *nulla poena sine lege*, "kas ir fundamentāli saistīts ar tiesiskās drošības principu", kā arī saskaņā ar Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7. pantu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 49. pantu jāņem vērā šī attīstība.

52 Treškārt, vairāki fakti pēc Lēmuma 93/82 pierāda sākotnējo apsūdzību kļūdaino raksturu, un Komisija nevarēja tos neņemt vērā.

53 Ceturtkārt, sākotnējo iebildumu neprecīzais raksturs traucēja prasītājai tos apstrīdēt.

54 Komisija uzskata, ka neviens no argumentiem šī pamata pamatojumam nav pamatots. Šie argumenti tiek atkārtoti, pārkāpjot *res judicata* principu un tiesiskās drošības principu, lai apšaubītu Tiesas sprieduma lietā *CMB* un Pirmās instances tiesas spriedumā lietā *CMB* rasto risinājumu, kā arī Lēmuma 93/82 neatcelto daļu spēkā

esamību, un tostarp daļas par attiecīgo ļaunprātīgo rīcību. Tā turklāt apstrīd Kopienas konkurences tiesību krimināltiesisko raksturu un apgalvoto prasītājai labvēlīgo to attīstību.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

55 Ir jāatgādina, ka Tiesa ir atzinusi principa *res judicata* nozīmīgumu gan Kopienu tiesiskajā kārtībā, gan valstu tiesiskajā kārtībā. Lai nodrošinātu tiesību un tiesisko attiecību stabilitāti, kā arī pareizu tiesvedību, ir svarīgi, lai tiesu nolēmumi, kas kļuvuši galīgi pēc tam, kad izsmelti visi tiesību aizsardzības līdzekļi, vai pēc tam, kad beidzies šādai pārsūdzībai paredzētais termiņš, vairs nevarētu tikt apstrīdēti (Tiesas 2003. gada 30. septembra spriedums lietā C-224/01 *Köbler*, *Recueil*, I-10239. lpp., 38. punkts, un 2006. gada 16. marta spriedums lietā C-234/04 *Kapferer*, Krājums, I-2585. lpp., 20. punkts).

56 Šo faktu un tiesību jautājumu vērtējums noteikti ietilpst *res judicata*, jo šie jautājumi faktiski vai noteikti tika apskatīti spriedumā un tos neskar šī sprieduma daļēja atcelšana (Pirmās instances tiesas spriedums lietā *PVC II*, 77. punkts; šajā sakarā skat. arī Pirmās instances tiesas 2002. gada 28. februāra spriedumu lietā T-308/94 *Cascades*/Komisija, *Recueil*, II-813. lpp., 70. punkts).

57 No tā izriet, ka faktu un tiesību jautājumi, ko faktiski vai noteikti izskatīja Tiesas spriedumā lietā *CMB* un Pirmās instances tiesas spriedums lietā *CMB*, ciktāl tos

neietekmēja Pirmās instances tiesas sprieduma lietā *CMB* daļēja atcelšana, ir kļuvušas par *res judicata*. No tā izriet, ka visi Tiesas sprieduma lietā *CMB* dalībnieki, ieskaitot prasītāju un Komisiju, nevar no jauna apstrīdēt to, kas jau ir izlemts.

58 Prasītājas atsaukšanās uz iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Altmann* u.c./Komisija nevar apstrīdēt šo secinājumu. Kā to turklāt norādīja Komisija, šis spriedums tika pieņemts nepieņemamības izņēmuma kontekstā, lai gan šīs prasības pieņemamība nav apstrīdēta. Iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Altmann* u.c./Komisija, kas ietilpst iedibinātajā judikatūrā, saskaņā ar kuru *res judicata* saistībā ar Tiesas spriedumu var būt šķērslis sekojošas prasības nepieņemamībai tikai, ja abas prasības ir starp tiem pašiem lietas dalībniekiem, ir par to pašu priekšmetu un ir pamatotas uz tiem pašiem iemesliem (šajā sakarā skat. Tiesas 1985. gada 19. septembra spriedumu apvienotajās lietās 172/83 un 226/83 *Hoogovens Groep*/Komisija, *Recueil*, 2831. lpp., 9. punkts, un 1988. gada 22. septembra spriedumu apvienotajās lietās 358/85 un 51/86 Francija/Parlaments, *Recueil*, 4821. lpp., 12. punkts; Pirmās instances tiesas 1990. gada 8. marta spriedums lietā T-28/89 *Maindiaux* u.c./ESLK, *Recueil*, II-59. lpp., 23. punkts), līdz ar to nav būtisks.

59 Ir arī jāatgādina, ka saskaņā ar tiesiskās drošības principu Kopienu iestāžu tiesību akti ir prezumējami kā tiesiski un to juridiskā iedarbība saglabājas tik ilgi, kamēr prasības atcelt tiesību aktu ietvaros nav atsaukti vai atcelti, vai pasludināti par spēkā neesošiem sakarā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu vai sakarā ar iebildi par spēkā neesamību (Tiesas 2004. gada 5. oktobra spriedums lietā C-475/01 Komisija/Grieķija, Krājums, I-8923. lpp., 18. un turpmākie punkti). Turklāt tiesiskās drošības princips arī rada šķēršļus apšaubīt Kopienu aktu galīgo raksturu, kad ir beidzies šo prasību celšanai par šiem aktiem terminš, kas paredzēts EKL 230. pantā, tas ir pat gadījumā ar pret šiem aktiem celto nelikumības izņēmumu (Tiesas 1997. gada 30. janvāra spriedums lietā C-178/95 *Wiljo*, *Recueil*, I-585. lpp., 19. punkts, un 2001. gada 15. februāra spriedums lietā C-239/99 *Nachi Europe*, *Recueil*, I-1197. lpp., 29. punkts; šajā sakarā skat. arī Tiesas 1994. gada 9. marta spriedumu lietā C-188/92 *TWD*, *Recueil*, I-833. lpp., 16. punkts).

60 Tādējādi Lēmuma 93/82 neatceltās daļas, par kurām tomēr nevar celt prasību, ir noteikti Kopienu tiesību sistēmas sastāvdaļa un rada visas tiesiskās sekas. Tas pats attiecas tostarp uz Lēmuma 93/82 rindkopām par prasītājas dalību konstatētajā ļaunprātīgajā rīcībā, ciktāl naudas soda atcelšana (tā teikt, tikai Lēmuma 93/82 rezolutīvās daļas 6. un 7. pants) ar Tiesas spriedumu lietā *CMB* vienīgi procesuālu iemeslu dēļ nekādi neietekmē šo Lēmuma 93/82 rindkopu spēkā esamību. Turklāt prasītāja šo likumību nav apstrīdējusi.

61 No tā izriet, ka prasītājas arguments, ka pārējie pamati netika norādīti procesā par prasību pret Lēmumu 93/82, ir jānoraida kā nepamatots. Pieņemot šādu argumentu, pārkāpjot tiesiskās drošības principu, tiktu apstrīdētas par galīgām kļuvušās Lēmuma 93/82 daļas.

62 No tā izriet, ka Komisija varēja pamatoti pamatot apstrīdēto lēmumu uz Lēmuma 93/82 neatceltajām daļām, lai uzliktu prasītajai naudas sodu, sodot par konstatēto ļaunprātīgo rīcību.

63 Šajā sakarā ne Regula Nr. 4056/86, ne Regula Nr. 17 netika skaidri izslēgušas atsevišķa lēmuma pieņemšanu formāli attiecībā uz diviem atšķirīgiem juridiskiem pamatiem, proti, uz pārkāpuma konstatējošo (Regulas Nr. 4056/86 gadījumā, pamatojoties uz tās 11. panta 1. punktu) un naudas sodu uzliekošo (pamatojoties uz šīs pašas regulas 19. panta 2. punktu).

64 Turklāt nav svarīgi, ka starp Lēmuma 93/82 un apstrīdētā lēmuma pieņemšanu pagāja 12 gadi, ciktāl apstrīdētais lēmums tika pieņemts, ievērojot noilguma termiņus Regulā Nr. 2988/74.

65 Saistībā ar prasītājas argumentu par Kopienas konkurences materiālo tiesību krimināltiesisko raksturu un atbilstošo vajadzību Komisijai ņemt vērā apstrīdētajā lēmumā apgalvoto prasītājai labvēlīgo šo tiesību attīstību, arī tas ir jānoraida.

66 Šī argumenta premisa ir kļūdaina. No Regulas Nr. 4056/86 19. panta 4. punkta izriet, ka, piemērojot šo noteikumu, uzliktajiem naudas sodiem nav krimināltiesiska rakstura. Turklāt tika nospriests, ka Kopienas konkurences tiesību efektivitāti būtiski ietekmētu tad, ja tiktu pieņemta tēze, ka konkurences tiesības izriet no krimināltiesībām (šajā sakarā skat. Tiesas 2003. gada 18. septembra spriedumu lietā C-338/00 P *Volkswagen*/Komisija, *Recueil*, I-9189. lpp., 97. punkts). It īpaši ir jānorāda, ka iepriekš minētais spriedums lietā *Hüls*/Komisija, uz ko atsaucas prasītāja, nav būtisks, jo šajā spriedumā Tiesa tikai nosprieda, ka nevainīguma prezumpcijas princips attiecas uz procesiem, kuru rezultātā var tikt piemēroti naudas sodi vai kavējuma naudas par uzņēmumiem piemēroto konkurences normu pārkāpumiem (150. punkts). Visbeidzot, ir jākonstatē, ka prasītāja nenorāda nevienu derīgu argumentu šīs tēzes, kas ir jānoraida, pamatojumam.

67 No tā izriet, ka prasītājas arguments ir jānoraida, bez vajadzības pārbaudīt, vai konkurences normas, attiecībā uz kurām Lēmumā 93/82 tika konstatēti un sodīti attiecīgie pārkāpumi, ir mīkstinājušās, vai nē par labu prasītājai laikposmā no Tiesas sprieduma lietā *CMB*, kas apstiprināja analīzi Lēmumā 93/82 attiecībā uz pārkāpumu konstatēšanu, un apstrīdēto lēmumu. Pakārtoti, ir jānorāda, ka, pat ja pieņemtu, ka konkurences tiesības būtu attīstījušās par labu prasītājai, ko prasītāja nekādi nepierāda, tam nebūtu, nepārkāpjot tiesiskās drošības principu un *res judicata* principu, jāietekmē Lēmuma 93/82 daļas, kuras konstatē pārkāpumus un prasītājas dalību šajos pārkāpumos.

68 Attiecībā uz prasītājas argumentu saistībā ar apgalvotajiem jaunajiem faktiem, kas radušies pēc Lēmuma 93/82, ir jānospriež, ka, pieņemot, ka šādi fakti pierādītos, tie nebūtu jāņem vērā sakarā ar *res judicata* principu, kas arī ir piemērojams Komisijai, un tiesiskās drošības principu, kā arī sakarā ar faktu, ka Komisijas sarežģītais vērtējums, it īpaši konkurences jomā, ir jāpārbauda tikai atbilstoši faktiem, kas tai bija, veicot vērtējumu (Pirmās instances tiesas 2000. gada 28. marta spriedums lietā T-251/97 *T. Port*/Komisija, *Recueil*, II-1175. lpp., 38. punkts).

69 Visbeidzot, arguments saistībā ar sākotnējo iebildumu apgalvoto neprecīzo raksturu, kas izriet tikai no apgalvojuma, arī ir jānoraida, jo prasītāja nepierādīja, ka situācija varētu būt bijusi citāda, ja sākotnējie iebildumi nebūtu, kā tā uzskata, neprecīzi.

70 No iepriekš minētā izriet, ka trešais pamats līdz ar to ir jānoraida kā nepamatots.

Par otro pamatu — tiesību uz aizstāvību pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

71 Prasītāja apgalvo, ka Komisija pārkāpa tās tiesības uz aizstāvību, motivējot ar to, ka Komisija, neņemot vērā tiesību grozījumus "būtiskos punktos", atteicās apspriest ļaunprātīgās rīcības būtību un apsprieda tikai naudas sodu. Prasītāja, tā kā bija saņēmusi tikai IR 1990 "kopiju komentāriem", tajā laikā nevarēja sevi aizstāvēt, kā to darīja iebildumu raksta tiešā adresāte un naudas soda potenciālā maksātāja. Tā kā Tiesa atcēla naudas sodu, kas prasītajai tika uzlikts Lēmumā 93/82, pamatojot ar to, ka IR 1990 tai netika adresēts, Komisijas pienākums tomēr būtu atkārtoti sākt procesu pilnībā, nosūtot prasītājai iebildumu rakstu "pilnībā", proti, ļaujot tai apspriest Lēmumā 93/82

konstatētos pārkāpumus. IR 2003 līdz ar to nepilda savu funkciju, kas ir visu faktu nosūtīšana uzņēmumiem, kas tiem vajadzīgi, lai derīgi aizstāvētos pirms Komisija pieņem galīgo lēmumu (Tiesas 1993. gada 31. marta spriedums apvienotajās lietās C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 un no C-125/85 līdz C-129/85 *Ahlström Osakeyhtiö* u.c./Komisija, *Recueil*, I-1307. un I-1594. lpp., 42. punkts).

72 Komisija uzsver, ka prasītāja pretēji citam uzņēmumam, kas apstrīdēja Lēmumu 93/82, kura adresēts tas arī bija, izvēlējās nenorādīt savus argumentus procesā par prasību pret Lēmumu 93/82 attiecībā uz naudas sodu, tādējādi pierādot, ka tajā laikā uzskatīja sevi par pienācīgi aizstāvētu attiecībā uz konstatētajiem pārkāpumiem. Tā turklāt apgalvo, ka tiesiskās drošības princips kavē prasītāju norādīt šos argumentus šajā procesā un šajā sakarā atsaucas uz Tiesas spriedumu lietā *PVC II* (73. punkts), saskaņā ar kuru process, kura mērķis ir aizstāt atceltu aktu, var tikt atsākts no brīža, kad radās nelikumība. Šis princips *a fortiori* attiecas uz šo lietu, jo Tiesas spriedums lietā *CMB* atcēla Lēmumu 93/82 tikai daļā par naudas sodiem. Visbeidzot tā norāda, ka šajā lietā sākotnējās formas kļūdas tika novērstas, jo prasītāja bija IR 2003, ar ko informēja, ka tai individuāli var tikt uzlikts naudas sods, adresāte.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

73 Ar šo pamatu prasītāja norāda, ka fakts par spēju pilnībā apstrīdēt pārkāpumu būtību procesā saistībā ar prasību pret Lēmumu 93/82, bet ne, domājams, administratīvajā

procesā pirms šī lēmuma pieņemšanas, ir tās tiesību uz aizstāvību pārkāpums administratīvajā procesā pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas.

74 Tiesas sēdē prasītāja tika iztaujāta par to, kā tā būtu varējusi sevi labāk aizstāvēt, ja tā būtu tiešā IR 1990 adresāte, nekā vien tikt aizstāvēta no *Cewal* puses kā kuģniecības konferences dalībniece. Prasītāja nesniedza nevienu pārliecinošu atbildi. Tā tikai piesauca kompromisu, kas, kā tā uzskata, atdzīvina visu profesionālās asociācijas aizstāvību, kuras locekļiem, konkurentiem, ir dažādas, pat atšķirīgas intereses. Pirmās instances tiesa uzskata, ka tik vispārīgs arguments šajā lietā nepārliecina, jo tas bija tieši visu *Cewal* dalībnieku bez izņēmuma interesēs apstrīdēt pārkāpumu, ko Komisija konstatēja IR 1990, esamību.

75 Prasītājas pienākums ir sniegt taustāmus pierādījumus, ka tās situācija varētu būt bijusi atšķirīga, tā teikt, ka Lēmums 93/82 varētu tikt pieņemts citādi izteikts attiecībā uz tai piedēvētās ļaunprātīgas rīcības konstatāciju, ja tā būtu varējusi izteikt savus apsvērumus nevis kā IR 1990 kopijas saņēmēja, bet kā šī iebildumu raksta tiešā adresāte. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka prasītāja tika oficiāli aicināta ne tikai iesniegt savus rakstveida apsvērumus par IR 1990, iespēja, ko tā tiešām izmantoja, bet arī piedalīties administratīvajā uzklausīšanā, kas notika, tai klātesot, 1990. gada 22. oktobrī.

76 Katrā ziņā, pat ja pieņemtu, ka prasītāja nevarēja optimāli aizstāvēties attiecībā uz pārkāpumu konstatēšanu sākotnējā administratīvajā procesā, ko tā nepierāda, šis apgalvotais tās tiesību uz aizstāvību apdraudējums nebūtu veiksmīgi jāpiesauc šajā lietā, tā kā Lēmums 93/82 attiecībā uz pārkāpumu konstatēšanu ir kļuvis galīgs. Ir jāatgādina

(skat. šī sprieduma 59.–61. punktu), ka tiesiskās drošības princips liek šķēršļus apstrīdēt Lēmumā 93/82 neatceltās daļas.

77 Turklāt ir jāuzsver, ka IR 2003 identificē prasītāju kā naudas soda saņēmēju. Prasītāja uz to atbildēja gari, apstrīdot pārkāpumu konstatēšanu, nenorādot ne mazāko argumentu, kas būtu vairāk vai mazāk līdzīgs šim pamatam. Komisijas norādītie iebildumi apstrīdētajā lēmumā ir pilnībā vienādi ar IR 2003 esošajiem (kas savukārt ir vienādi ar Lēmumā 93/82 norādītajiem). Prasītājai turklāt bija tā iespēja, ka to uzklausīja uzklausīšanas amatpersona. Piekļuve lietas materiāliem tai tika piedāvāta. Līdz ar to tā varēja oficiāli izmantot savas tiesības uz aizstāvību. Pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, IR 2003 līdz ar to pilnībā atbilda savai funkcijai.

78 Attiecībā, visbeidzot, uz apgalvoto prasītājas tiesību uz aizstāvību pārkāpumu, kas norādīts pirmajā pamatā, kas izriet no apstākļa, ka prasītāja nespēja atrast vecos dokumentus vai bijušos darbiniekus sakarā ar laiku, kas pagājis kopš Lēmuma 93/82 (skat. šī sprieduma 17. punktu), ir jāuzskata, ka prasītāja turklāt nesniedz pierādījumus šādam pārkāpumam, ne arī precīzi norāda, kuri dokumenti vai kuri liecinieki tai būtu noderējuši. Turklāt ir jāatgādina, ka prasītāja neizmantoja tai piešķirto iespēju piekļūt lietas materiāliem (apstrīdētā lēmuma 49. apsvērums), lai gan, kā to tai norādīja Komisija uzklausīšanā, tur bija visi dokumenti. Katrā ziņā šķiet, ka dokumenti, uz kuriem atsaucas prasītāja un kuru trūkstot, attiecās uz ļaunprātīgas rīcības būtību. Tā kā pārkāpumi tika galīgi konstatēti Lēmumā 93/82, to būtība, pretējā gadījumā pārkāpjot *res judicata* principu un tiesiskās drošības principu, nebūtu jāapspriež no jauna.

79 No iepriekš minētā izriet, ka otrais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par ceturto pamatu — apstrīdētā lēmuma pamatojuma nepietiekamību un attaisnojuma neesamību

— Lietas dalībnieku argumenti

80 Prasītāja būtībā apgalvo, ka apstrīdētais lēmums ir nepietiekami pamatots, motivējot, ka Komisija netika konstatējusi ne *Cewal* dominējošo stāvokli, ne arī kādu no trīs apgalvoto ļaunprātīgo rīcību esamību, ne to kavējošo raksturu tirgū EKL 82. panta izpratnē. Turklāt apstrīdētais lēmums nedod Pirmās instances tiesai pilnvaras pārbaudīt [tā] pamatotību un naudas soda summu, izmantojot savu neierobežoto kompetenci.

81 Komisija būtībā atbild, ka šis pamats, kas ir saistīts ar otro pamatu un sajaucas ar trešo pamatu, ir jānoraida. Tā mērķis ir atkārtoti pārbaudīt, acīmredzami pārkāpjot prasības celšanas termiņus, tiesiskās drošības un *res judicata* principu, ne tikai Lēmuma 93/82 neatcelto daļu pamatotību, bet arī Tiesas sprieduma lietā *CMB* un Pirmās instances tiesas sprieduma lietā *CMB*, kas abi divi ir galīgie spriedumi, daļas, ar ko noraidīja pamatus, kuru mērķis bija atcelt Lēmuma 93/82 konstatējumus attiecībā uz prasītājas izdarīto ļaunprātīgo rīcību.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

82 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pienākums norādīt pamatojumu ir būtiska formalitāte, kas ir jānošķir no pamatojuma pamatotības, kas izriet no akta, par ko ir strīds, likumības pamatotību. Šādā perspektīvā EKL 253. pantā prasītais pamatojums ir jāpielāgo attiecīgajam aktam un tam skaidri un neapšaubāmi jāparāda iestādes, akta autores, argumentācija, lai ļautu ieinteresētajām personām zināt noteiktā pasākuma attaisno-

jumus un aizsargāt savas tiesības un tiesai veikt kontroli (Tiesas 1985. gada 13. marta spriedums apvienotajās lietās 296/82 un 318/82 Nīderlande un *Leeuwarder Papierwarenfabriek*/Komisija, *Recueil*, 809. lpp., 19. punkts, un 2002. gada 19. septembra spriedums lietā C-114/00 Spānija/Komisija, *Recueil*, I-7657. lpp., 62. punkts). Attiecībā uz lēmumu, kas pieņemts, piemērojot EKL 82. pantu, šis princips prasa, lai apstrīdētais lēmums norāda faktus, faktiskos apstākļus, uz kuriem ir balstīts pasākuma juridiskais pamatojums, un apsvērumus, kuru dēļ tā pieņēmusi attiecīgo lēmumu (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2007. gada 30. janvāra spriedumu lietā T-340/03 *France Télécom*/Komisija, Krājums, II-107. lpp., 57. punkts, kuru neskāra apelācijas sūdzība šajā punktā).

83 Patiesībā šis pamats ir balstīts uz pieņēmumu, ka Komisijai bija atkārtoti jāpārbauda lieta attiecībā uz pārkāpumu konstatāciju. Apstrīdētais lēmums ir lēmums, ar kuru uzliek naudas sodu Regulas Nr. 2988/74 19. panta 2. punkta izpratnē (skat. šī sprieduma 22. punktu). Prasītais pamatojums saistībā ar naudas sodu ir norādīts apstrīdētā lēmuma 67.–111. apsvērumā. Turklāt apstrīdētajā lēmumā izmantotā pieeja, kas naudas soda uzlikšanai konsekventi pamatojās uz Lēmuma 93/82 neatceltajām un galīgajām daļām, ciktāl tās konstatē ļaunprātīgu rīcību, tika uzskatīta par pamatotu trešā pamata vērtējumā. Līdz ar to ir skaidrs, ka Komisija šo pieeju pietiekami izskaidroja no tiesību viedokļa. No apstrīdētā lēmuma teksta (17. un 41. apsvērums) un turklāt no IR 2003 (it īpaši 27. apsvērums) izriet, ka attiecībā uz prasītājas izdarītās ļaunprātīgās rīcības pamatotību Komisija tikai un vienīgi atsaucas uz Lēmuma 93/82 daļām, kuras konstatē šos pārkāpumus, par kuriem apstrīdētajā lēmumā ir kopsavilkums (21.–40. apsvērums). Komisija apstrīdētajā lēmumā arī ir norādījusi (42.–46. apsvērums), ka Lēmuma 93/82 neatceltās daļas ir kļuvušas galīgas saskaņā ar tiesiskās drošības principu un *res judicata* principu.

84 Līdz ar to nav noliedzams, ka prasītāja varēja uzzināt apstrīdētā lēmuma pamatojumu. Turklāt ir jākonstatē, ka Pirmās instances tiesa pilnībā varēja veikt apstrīdētā lēmuma kontroli.

85 No iepriekš minētā izriet, ka apstrīdētais lēmums bija pietiekami pamatots.

86 Šajos apstākļos ceturtais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par secinājumiem, kuri norādīti pakārtoti un kuru mērķis ir uzliktā naudas soda summas samazinājums

Par piekto pamatu — naudas soda diskriminējošo raksturu

— Lietas dalībnieku argumenti

87 Prasītāja apgalvo, ka naudas soda uzlikšana prasītājai "gandrīz pilnībā" esot diskriminējoša. Kongo *Compagnie maritime* (turpmāk tekstā — "*KCM*"), pirms tam *Compagnie maritime zaïroise* (turpmāk tekstā — "*CMZ*"), kura, piemērojot Regulas Nr. 4056/86 3. panta e) punktā paredzēto preču sadali, guva vislielāko labumu tās dominējošā stāvokļa dēļ peļņas kopējā kasē, arī būtu bijis jāuzliek naudas sodu. Turklāt *Cewal* prezidenta un ģenerālsekretāra piederība prasītājas direktoru valdei, *Cewal* ģenerālsekretariāta esamība tajā pašā ēkā, kur atradās prasītāja, prakse, kas noteica prasītājas pārākumu, uz ko norādīts apstrīdētajā lēmumā, neesot izšķiroši iemesli. *Cewal* bija no tās locekļiem atsevišķa vienība un visi tās lēmumi tika pieņemti ar balsu vienprātību vai divu trešdaļu locekļu balsu vairākumu. Pamatojums saistībā ar prasītājas iegūto kontroli *Dafra-Lines* un *Deutsche Afrika Linien-Woermann Linie* arī tāds nav. Iegādes datumi neatbilst laikposmam, kurā esot izdarīta apgalvotā ļaunprātīgā rīcība. Attiecībā uz *CMZ* pārdošanu vai tiesību pāreju prasītājai vai *Cewal*, runa ir tikai par īslaicīgiem līgumiem starp prasītāju un *CMZ*, kuru laikā *CMZ* pilnībā turpināja veikt savu kuģniecības operatora lomu. *CMZ* atkal lietoja savus kuģus 1993. gadā. Šāda

prakse turklāt notika pēc apgalvotās ļaunprātīgās rīcības. Laikposmā, kurā esot izdarīta ļaunprātīgā rīcība, *CMZ* esot nodrošinājusi regulāru pasažieru lainera servisu. Visbeidzot, *KCM* esot vienīgā vēl aktīvā *Cewal* locekle maršrutā Eiropa–Zaira (tagad Kongo Republika). Turklāt Komisijas pieeja, saskaņā ar kuru prasītājai *Cewal* iekšienē bija visvairāk pienākumu un tās rīcībai īpaši liela ietekme uz tirgu, esot pretrunā Komisijas praksei un kolektīvā dominējošā stāvokļa teorijai. Visbeidzot, *KCM* apstrīdētā lēmuma pieņemšanas laikā vairs nebija grūtas finansiālās situācijas, kas bija attaisnojums, ka Komisija tai neuzlika naudas sodu Lēmumā 93/82, lai gan prasītāja pierāda šādas grūtības attiecībā uz sevi.

88 Šajos apstākļos "vienīgais pamatojums", kas dots apstrīdētā lēmuma 88. apsvērumā, lai pamatotu naudas soda neuzlikšanu *KCM*, saskaņā ar kuru neviens cits *Cewal* dalībnieks "nevarēja pretendēt tādā pašā situācijā kā *CMZ* [..], [kurai] bija jāšķiras no saviem kuģiem un jābeidz nodarboties ar kuģniecības pārvadājumiem", neesot pārliecinošs. Tā ir prasītāja, kura šobrīd ir situācijā, kad tai nav vairs ne kuģu, ne tā vairs veic jūras pārvadājumus. Komisijas argumentācija līdz ar to pamato gluži pretējo, ka tieši *KCM* bija jāmaksā naudas sods un nevis prasītājai.

89 Prasītāja turklāt norāda, ka Komisija ir atzinusi, ka ir ņēmusi 2003. gadu kā atsauces gadu naudas soda summas noteikšanai, nevis 1992. gadu. Šajos apstākļos Komisijai bija

atkārtoti jāpārbauda naudas soda diskriminējošais raksturs 2004. gadā un jāņem vērā fakts, ka *KCM* šobrīd darbojas attiecīgajā nozarē un ka tai vairs nav to grūtību, kuru dēļ Komisija neuzlika tai naudas sodu Lēmumā 93/82.

90 Šādā pašā veidā Komisija neesot varējusi likumīgi atsaukties uz Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *CMB*, kas ir taisīts par situāciju 1992. gadā, lai noraidītu iebildumu par vienlīdzīgu attieksmi. Tieši pretēji, piemērotam prasītājas gadījumā 2004. gadā, Pirmās instances tiesas sprieduma lietā *CMB* 237. punktam bija jānoved pie prasītājas atbrīvošanas no naudas soda pilnībā, jo tā vairs neveic attiecīgo darbību.

91 Komisija apstrīd šos argumentus.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

92 Ir jāatgādina, ka vienlīdzīgas attieksmes princips saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ir pārkāpts tikai tad, ja vienādas situācijas tiek aplūkotas dažādi vai dažādas situācijas tiek aplūkotas vienādi, ja vien šāda attieksme nav objektīvi pamatojama (Pirmās instances tiesas 2005. gada 29. novembra spriedums lietā T-62/02 *Union Pigments*/Komisija, Krājums, II-5057. lpp., 155. un 156. punkts; 2005. gada 6. decembra spriedums lietā T-48/02 *Brouwerij Haacht*/Komisija, Krājums, II-5259. lpp., 108. punkts, un 2006. gada 5. decembra spriedums lietā T-303/02 *Westfalen Gassen Nederland*/Komisija, Krājums, II-4567. lpp., 152. punkts).

93 Šajā lietā prasītāja apgalvo, ka ir tikusi diskriminēta salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem — *Cewal* dalībniekiem un it īpaši salīdzinājumā ar *KCM*, kam, lai arī

apstrīdētā lēmuma pieņemšanas laikā bija līdzīga situācija tai, kādā tika pieņemts Lēmums 93/82, naudas sods netika uzlikts.

94 Šajā sakarā Pirmās instances tiesa atgādina, ka, ja kāds uzņēmums ar savu rīcību pārkāpj EKL 82. pantu, tas nevar izvairīties no paredzētā soda tādēļ, ka citiem uzņēmumiem naudas sods nav uzlikts, jo — tāpat kā šajā lietā — jo Kopienu tiesas izskatīšanā nav bijusi lieta par šiem attiecīgajiem uzņēmumiem (skat. attiecībā uz uzņēmumiem, kas pārkāpuši EKL 81. pantu, iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Ahlström Osaheyhtiö* u.c./Komisija, 197. punkts; iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied* un *Technische Unie*/Komisija, 430. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Peróxidos Orgánicos*/Komisija, 77. punkts).

95 Katrā ziņā ir jāuzskata, ka, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, piemērojot Regulas Nr. 4056/86 21. pantu EKL 229. panta izpratnē, Pirmās instances tiesa nesamazināja prasītājai uzliktā naudas soda summu, lai ņemtu vērā diskrimināciju, no kuras prasītāja esot cietusi salīdzinājumā ar *KCM*.

96 Pirmkārt, nebūtu jāuzskata, ka, pieņemot Lēmumu 93/82, prasītāja un *CMZ* bija līdzīgās situācijās. Šajā sakarā pietiek tikai atgādināt prasītājas nozīmīgāko dalības pakāpi pārkāpumos. Otrkārt, pieņemot Lēmumu 93/82, *CMZ* finansiālā un komerciālā situācija acīmredzami atšķīrās no prasītājas situācijas tādējādi, ka Komisija nepārkāpa vienlīdzīguma principu, uzliekot prasītajai lielāku sodu nekā citiem *Cewal* dalībniekiem un neuzliekot sodu *CMZ*.

97 Otrkārt, situāciju līdzība, uz ko šajā pamatā atsaucas prasītāja, ir saistīta ar tās pašas situācijas maiņu, kas notika pēc pārkāpumu konstatācijas Lēmumā 93/82. Šādas izmaiņas nebūtu jāņem vērā apstrīdētajā lēmumā, kura mērķis ir finansiāli sodīt Lēmumā 93/82 skaidri konstatētos pārkāpumus. Tikai, lai ievērotu 10 % maksimumu no apgrozījuma, kas gūts finanšu gadā pirms apstrīdētā lēmuma Regulas Nr. 4056/86 19. panta 2. punkta izpratnē, Komisijai bija pienākums ņemt vērā prasītājas jauno situāciju, ko tā turklāt darīja (apstrīdētā lēmuma 111. apsvērums).

98 Piektais pamats līdz ar to ir jānoraida kā nepamatots.

Par sesto pamatu — naudas soda nesamērīgo raksturu

— Lietas dalībnieku argumenti

99 Šī pamata pamatojumam prasītāja norāda būtībā četrus iebildumus.

100 Pirmkārt, konstatētie pārkāpumi neesot bijuši smagi. Šajā sakarā laikposmā, kad tika veikta ļaunprātīgā rīcība, *Cewal* tirgus daļa bija samazinājusies par labu konkurentiem; *Cewal* tika apsūdzēta ļoti zemu un nevis ļoti augstu cenu piedāvāšanā un attiecīgais tirgus bija "mikroskopisks".

101 Otrkārt, prasītāja norāda, ka nosodījuma par kolektīvā ļaunprātīga stāvokļa izmantošanu jaunais raksturs, kas piedēvēts tikai prasītājai saskaņā ar Komisijas ierastai praksei un judikatūrai diametrāli pretēju pieeju, uzliek tikai simbolisku sodu. Prasītāja arī uzstāj uz ļaunprātīgas rīcības vēl arvien jauno raksturu, proti, būtībā, ka ļaunprātīgā rīcība saistībā ar līgumu ar *Ogefrem* esot pirmais ļaunprātīgas rīcības gadījums, kam piemīt ārvalstu valdības izdarīts spiediens, ka ļaunprātīga rīcība saistībā ar kaujas kuģiem ietver plēsonīgu cenu jēdziena paplašinājumu un ka lojalitātes atlaides rada jaunu problēmu Regulas Nr. 4056/86 interpretācijā.

102 Treškārt, prasītāja kā *Cewal* dalībniece esot sadarbojusies ar Komisiju. *Cewal* esot izbeigusi ļaunprātīgo rīcību vairākus mēnešus pirms IR 1990 nosūtīšanas un arī bijusi noskaņota aktīvi palīdzēt Komisijai tiesisko regulējumu konfliktā starp Eiropas Kopienu, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizāciju (ESAO) un Rietumāfrikas un Centrālāfrikas valstīm. Šis sadarbības noskaņojums bija jāņem vērā kā vainu mīkstinošs apstāklis saskaņā ar Pamatnostādnēm uzlikto naudas sodu aprēķinā, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — "pamatnostādnes").

103 Ceturtkārt un visbeidzot, naudas soda aprēķins atbilstoši pārkāpumu ilgumam esot kļūdains. Tā kā ļaunprātīgās rīcības ilgums "svārstās no pusotra gada līdz diviem gadiem", prasītāja nesaprot, kāpēc Komisija nepamatoti palielināja naudas soda summas no 15 līdz 20 % atbilstoši pārkāpumiem kopš pārkāpuma pirmā gada, tā teikt, "acīmredzami būtiskāk", nekā tai atļauj Komisijas prakse un pamatnostādnes.

104 Komisija apstrīd šos argumentus.

105 Attiecībā, pirmkārt, uz ļaunprātīgās rīcības smago raksturu — Komisija uzskata, ka *Cewal* tirgus daļas kritums laikposmā, kad tika izdarīta ļaunprātīga rīcība, kas saskan ar konkurentu daļas pieaugumu, neatspēko tās vērtējumu, kas principā pamatots nevis uz *Cewal* tirgus daļu, bet uz vairākiem citiem faktiem, kuru starpā ir normālā vedmaksas likme, kas piemērota ārpus kaujas kuģu prakses un kas bija lielāka par locekļu izmaksām, un kas norādīja uz niecīgu konkurenci. Komisija atgādina, ka katrā ziņā Pirmās instances tiesas spriedums lietā *CMB* apstiprināja pārkāpumu smago raksturu.

106 Attiecībā, otrkārt, uz apgalvoto ļaunprātīgās rīcības nosodījuma par kolektīvā ļaunprātīga stāvokļa izmantošanas jauno raksturu, kas konstatēts Lēmumā 93/82 un no tā izrietošais aizliegums saskaņā ar judikatūru uzlikt naudas sodu, Komisija norāda vispirms uz Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *CMB*, saskaņā ar kuru bija likumīgi neņemt vērā šo apgalvoto jauno kolektīvā dominējošā stāvokļa jēdzienu, jo pārmestā ļaunprātīgā rīcība nav jaunums konkurences tiesībās. Komisija arī atgādina, ka spriedumā lietā *CMB* Tiesa skaidri noraidīja, ka Lēmumā 93/82 nosodītā prakse bija ļaunprātīgas prakses jauna definīcija.

107 Attiecībā, treškārt, uz prasītājas argumentu saistībā ar tās apgalvoto sadarbību un turklāt faktu, ka *Cewal* ātri izbeidza ļaunprātīgo rīcību, Komisija apgalvo, ka pamatnostādnes balstītas vienīgi uz Komisijas praksi naudas sodu jautājumā, kas uzlikti, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu, nevis naudas sodu, kas uzlikti, piemērojot Regulas Nr. 4056/86 19. panta 2. punktu, jautājumā. Pat ja tomēr pieņemtu, ka ir iespējams šajā lietā piemērot pamatnostādnes pēc analoģijas, prasītāja nevar atsaukties uz vainu mīkstinošu apstākli šajā lietā, jo pārkāpuma brīvprātīgā izbeigšana tika jau pienācīgi ņemta vērā pārkāpuma laikposma aprēķinā pirms Komisijas izmeklēšanas uzsākšanas un uzņēmums var atsaukties uz pamatnostādņu 3. punkta trešo ievilkumu tikai tad, ja tās nelikumīgās rīcības pārtraukšanu mudināja Komisijas iejaukšanās (Pirmās instances tiesas

2004. gada 29. aprīļa spriedums apvienotajās lietās T-236/01, T-239/01, no T-244/01 līdz T-246/01, T-251/01 un T-252/01 *Tokai Carbon* u.c./Komisija, *Recueil*, II-1181. lpp., 341. punkts). Attiecībā uz argumentu saistībā ar prasītājas sniegto palīdzību Komisijai tiesisko regulējumu konfliktā — Komisija to apstrīd, atsaucoties uz Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *CMB*.

108 Attiecībā, visbeidzot, uz prasītājas argumentu saistībā ar pārkāpumu ilgumu — Komisija uzskata, ka, pieņemot, ka ir piemērojamas pamatnostādnes, naudas soda summas pieaugums, piemērojot pamatnostādņu 1.B punktu, var sasniegt 50 % vidēja ilguma pārkāpumu gadījumā (parasti no viena līdz pieciem gadiem), kas pieļauj pieaugumu par 10 % gadā, ieskaitot pārkāpuma pirmos 12 mēnešus. Komisija precizē, ka šāds palielinājums ir tās ierasta prakse.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

109 Vispirms ir jāatgādina, ka, pretēji tam, ko apgalvo Komisija, pamatnostādnes pēc analoģijas ir piemērojamas transporta noteikumu pārkāpumiem, kas konstatēti un sodīti, piemērojot Regulu Nr. 4056/86, un līdz ar to šajā lietā (iepriekš minētais Pirmās instances tiesas spriedums lietā *CMA CGM* u.c./Komisija, 242. punkts; 2003. gada 11. decembra spriedums lietā T-66/99 *Minoan Lines*/Komisija, *Recueil*, II-5515. lpp., 270. punkts, un spriedums lietā T-65/99 *Strintzis Lines Shipping*/Komisija, *Recueil*, II-5433. lpp., 158. punkts; šajā sakarā skat. arī Pirmās instances tiesas 2003. gada 30. septembra spriedumu apvienotajās lietās T-191/98, no T-212/98 līdz T-214/98 *Atlantic Container Line* u.c./Komisija, *Recueil*, II-3275. lpp., 1525., 1528. un 1571. punkts).

110 Turklāt apstāklis, ka Tiesa savā spriedumā lietā *CMB* atcēla Lēmuma 93/82 rezolutīvās daļas 6. un 7. pantu tikai ar procesuālu pamatojumu, ka uzņēmumi, kas varēja paredzēt naudas soda uzlikšanu atbilstoši to dalības pakāpei pārkāpumos, nebija IR 1990 adresāti, kurā kā potenciālā naudas soda saņēmēja ir identificēta tikai *Cewal*, nav šķērslis to Lēmuma 93/82 daļu spēkā esamībai, kas attiecas uz *Cewal* ļaunprātīgās rīcības raksturojumu, ieskaitot to rīcību, ko varētu ņemt vērā prasītajai uzliktā naudas soda aprēķinā. Savā neierobežotajā kompetencē, piemērojot Regulas Nr. 4056/86 21. pantu EKL 229. panta izpratnē, lai novērtētu apstrīdētajā lēmumā prasītājai uzliktā naudas soda summu, Pirmās instances tiesa līdz ar to varēja pamatoti uz to atsaukties.

Par ļaunprātīgās rīcības smagumu

111 Ir jāatgādina, ka Lēmumā 93/82 (102. un 103. apsvērums) Komisija uzskatīja, ka attiecīgā ļaunprātīgā rīcība bija smaga un tīša. Turklāt IR 2003 (31.–61. apsvērums) un apstrīdētajā lēmumā (67.–84. apsvērums) Komisija turpina uzskatīt ļaunprātīgo rīcību par smagiem pārkāpumiem. Tā tostarp uzskata, ka tika ietekmēts viss tirgus (jūras pasažieru laineru satiksme starp Ziemeļjūru un Kongo).

112 Ir arī jāatgādina, ka pamata prasījumos, lai atceltu Lēmumu 93/82, prasītāja apstrīdēja pārkāpumu esamību EKL 81. un 82. panta izpratnē, *Cewal* locekļu kolektīvā dominējoša stāvokļa kvalifikāciju, kā arī ar kaujas kuģiem un lojalitātes līgumiem saistītās prakses ļaunprātīgo raksturu. Tā tomēr nenoliedza, ka attiecīgā prakse tika

ieviesta, lai izspiestu tirgū esošo galveno konkurentu tādējādi, ka prasītājai nav pamata apstrīdēt attiecīgās ļaunprātīgās rīcības patvaļīgo un smago raksturu.

113 Līdz ar to ir jānoraida iebildums par attiecīgās ļaunprātīgās rīcības smaguma neesamību.

Par apgalvoto pārkāpumu jauno raksturu

114 Ir jāatgādina, ka Lēmumā 93/82 (116.–119. apsvērums) Komisija uzskatīja, ka attiecīgā ļaunprātīgā rīcība nav jauna un ka naudas soda samazinājumam nav pamata. Savā spriedumā lietā *CMB* (248. punkts) Pirmās instances tiesa nosprieda, ka attiecīgie pārkāpumi nebija jauni. Šo vērtējumu skaidri apstiprināja Tiesa attiecībā uz saskaņotajām darbībām saistībā ar kaujas kuģiem (Tiesas spriedums lietā *CMB*, 120. punkts).

115 IR 2003 (63.–67. apsvērums), kā arī apstrīdētajā lēmumā (101.–106. apsvērums) Komisija saglabāja savu sākotnējo pieeju.

116 Pirmās instances tiesa līdz ar to uzskata, ka nav nekāda iemesla novirzīties no tās iepriekšējā vērtējuma. Ir jākonstatē, ka pārmesto ļaunprātīgo saskaņoto darbību mērķis, proti, izstumt vienīgo konkurentu no tirgus, konkurences tiesībās nav nekas jauns.

117 Līdz ar to ir jānoraida iebildums sakarā ar apgalvojumu, ka attiecīgie pārkāpumi ir jauni.

Par apgalvoto sadarbību ar Komisiju

118 Attiecībā, vispirms, uz apgalvoto *Cewal* sniegto palīdzību Komisijai pārrunās ar trešām valstīm un ESAO ir jākonstatē, ka spriedumā lietā *CMB* (239. punkts) Pirmās instances tiesa nosprieda, ka šāda palīdzība neietekmē sakarā ar trīs EKL 82. panta pārkāpumiem uzliktā naudas soda summu.

119 Šajā sakarā Pirmās instances tiesa uzskata, ka nav iemesla atkāpties no tās iepriekšējā vērtējuma.

120 Attiecībā turklāt uz apgalvoto prasītājas sadarbību, kam ir saistība ar pārkāpumu izbeigšanu pēc Komisijas pirmās iejaukšanās, ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Komisijai nevar izvirzīt prasību principā nedz uzskatīt pārkāpumu turpināšanu par vainu pastiprinošu apstākli, nedz arī uzskatīt pārkāpumu izbeigšanu par vainu mīkstinošu apstākli (Pirmās instances tiesas 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-31/99 *ABB Asea Brown Boveri*/Komisija, *Recueil*, II-1881. lpp., 213. punkts). Samazinājuma piemērošana pildītu dubultas funkcijas, ņemot vērā pārkāpuma ilgumu naudas sodu aprēķinā. Līdz ar to Komisijai nekādi nevar likt tās rīcības brīvības ietvaros piešķirt naudas soda samazinājumu par acīmredzama pārkāpuma izbeigšanu, neatkarīgi no tā, vai šī izbeigšana būtu notikusi pirms, vai pēc tās iejaukšanās.

121 Līdz ar to ir jānoraida iebildums par apgalvoto prasītājas sadarbību ar Komisiju.

Par pārkāpumu ilgumu

122 Vispirms, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Lēmumu 93/82 un, vajadzības gadījumā, Pirmās instances tiesas izmantotajiem konstatējumiem spriedumā lietā *CMB* (241. un 242. punkts) līgums ar *Ogefrem* bija pārkāpums, sākot no Regulas Nr. 4056/86 spēkā stāšanās, tas ir, sākot ar 1987. gada 1. jūliju, līdz 1989. gada septembra beigām jeb divus gadus un trīs mēnešus. Pārkāpumi saistībā ar lojalitātes līgumiem norisinājās no 1987. gada 1. jūlija līdz 1989. gada novembra beigām jeb divus gadus un piecus mēnešus. Visbeidzot, ļaunprātīgā rīcība saistībā ar saskaņotām darbībām attiecībā uz kaujas kuģiem norisinājās no 1988. gada maija līdz 1989. gada novembra beigām jeb pusotru gadu.

123 Attiecīgā ļaunprātīgā rīcība izriet no vidēja ilguma pārkāpumu kategorijas (no viena līdz pieciem gadiem) atbilstoši pamatnostādnēm. Šajā sakarā no pamatnostādņu 1.B punkta izriet, ka šāda ilguma pārkāpumiem naudas soda papildsumma sakarā ar pārkāpuma ilgumu var sasniegt 50 % no noteiktās summas par pārkāpuma smagumu.

124 Pamatnostādnēs nav nekā par to, vai pirmais pārkāpuma gads pamato palielinājumu par 10 % no naudas soda summas, kas noteikta par pārkāpuma smagumu. Šajā sakarā Pirmās instances tiesa nosprieda, ka saskaņā ar pamatnostādņu 1.B punktu šķiet, ka tikai ārkārtīgi īss pārkāpums — proti, kas ilgst mazāk par vienu gadu, — pamato, ka nekāda papildu summa netiek pieskaitīta summai, kas noteikta saskaņā ar pārkāpuma smagumu (iepriekš minētais spriedums lietā *CMA CGM* u.c./Komisija, 283. punkts).

125 Izriet tieši pretējais, ka, tā kā attiecīgā ļaunprātīgā rīcība bija ilgāk nekā vienu gadu, Komisija pamatoti netieši uzskatīja apstrīdētajā lēmumā, ka visi pārkāpuma pilni gadi varēja novest pie 10 % palielinājuma summai, kas noteikta par pārkāpuma smagumu, un ka mazāk par pilnu gadu visi laikposmi, kas bija ilgāki par sešiem mēnešiem, varēja pamatot pieaugumu par 5 %.

126 Naudas soda papildsummas 20 % apmērā par līgumu ar *Ogefrem* un lojalitātes līgumu un 15 % par ļaunprātīgu rīcību saistībā ar kaujas kuģiem līdz ar to ir pamatotas.

127 Tā rezultātā ir jānoraida iebildums par naudas soda summas nepamatotu pieaugumu ņemot vērā pārkāpumu ilgumu.

128 No iepriekš minētā izriet, ka sestais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par septīto pamatu — Komisijas ierastās prakses pārkāpumu

— Lietas dalībnieku argumenti

129 Prasītāja būtībā apgalvo, ka kuģniecības konferenču lietās, izņemot šo lietu, Komisija vienmēr ir pamatojusi naudas sodu uz attiecīgo uzņēmumu apgrozījumu pasaulē jūras pasažieru transporta jomā, kas radies iepriekšējā gadā pirms lēmuma, ar ko uzliek naudas sodu, pieņemšanas. Komisija esot neizskaidrojami atkāpusies no šīs prakses,

nesniedzot objektīvu un nediskriminējošu pamatu nauda soda piemērošanai. Tā turklāt apgalvo, ka Komisija atkāpās no IR 2003 norādītajiem datiem un ka 1991. gada izvēle 2003. gada vietā tostarp ir patvaļīga (Pirmās instances tiesas 1995. gada 6. aprīļa spriedums lietā T-142/89 *Boël*/Komisija, *Recueil*, II-867. lpp., 133. punkts) un nepamatota.

130 Komisija atgādina, ka kopš pamatnostādņu pieņemšanas 1998. gadā naudas soda summu vairs neaprēķina saskaņā ar pārkāpumu izdarījušā uzņēmuma apgrozījumu. Šajā sakarā apstrīdētajam lēmumam nebūtu jābūt pamatotam uz prasītājas apgrozījumu, bet uz citiem IR 2003 norādītajiem faktiem. Turklāt atsauces gada izvēlei nav nozīmes, ja abos gadījumos netika pārsniegti prasītājas apgrozījuma 10 %.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

131 Ir jāatgādina, ka Komisijai nav pienākuma, nosakot naudas sodu summas saskaņā ar attiecīgā pārkāpuma smagumu un ilgumu, veikt naudas soda aprēķinu, pamatojoties uz summām, kas balstītas uz attiecīgo uzņēmumu apgrozījumu (Tiesas 2005. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, Krājums, I-5425. lpp., 255. punkts, un iepriekš minētais spriedums lietā *Bolloré* u.c./Komisija, 484. un 496. punkts).

132 Turklāt ir jānorāda, ka Komisijai nav saistoši tās iepriekšējie lēmumi un vēl jo mazāk tādēļ, ka norādītie lēmumi ir pirms pamatnostādņu piemērošanas (šajā sakarā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Bolloré* u.c./Komisija, 650. punkts). Katrā ziņā Komisijas iepriekšējā prakse nekalpo kā naudas sodu juridiskais pamats konkurences jautājumā, ņemot vērā, ka tas ir noteikts vienīgi Regulā Nr. 4056/86 (iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Tokai Carbon* u.c./Komisija, 191. punkts, kas pasludināts, piemērojot Regulu Nr. 17, šajā lietā ir piemērojams pēc analoģijas).

133 Komisija līdz ar to varēja pamatoti atkāpties no iepriekšējās prakses un neņemt vērā prasītājas apgrozījumu, lai aprēķinātu naudas soda summu, un tas ir papildus tam, ka tai ir plaša rīcības brīvība naudas sodu noteikšanā, lai virzītu uzņēmumu rīcību uz konkurences normu ievērošanu (šajā sakarā un pēc analoģijas skat. iepriekš minēto spriedumu apvienotajās lietās *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija, 172. punkts, un iepriekš minēto spriedumu lietā *Cheil Jedang*/Komisija, 60. punkts un tajā minētā judikatūra).

134 Turklāt ir jākonstatē, ka atsauces gada izvēle neattiecas uz nepārsniedzamās 10 % no apgrozījuma maksimālās summas aprēķinu, tā kā, ņemot vērā apstrīdētajā lēmumā norādītos un prasītājas neapspriestos datus par apgrozījumu, uzliktā naudas soda summa ir mazākā par šo maksimumu, ņemot vērā prasītājas apgrozījumu gan attiecībā uz 1991. gadu, gan uz 2003. gadu.

135 No tā izriet, ka septītais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par astoto pamatu — pilnvaru nepareizu izmantošanu

— Lietas dalībnieku argumenti

136 Prasītāja būtībā norāda, ka naudas soda neuzlikšanu *KCM* var izskaidrot tikai ar politiskiem iemesliem, kas ir sveši konkurences tiesībām, kuru mērķis, tieši neuzbrūkot Zairai (tagad Kongo Republika) caur *CMZ*, kurā 100 % piederēja Zairas valstij, ir panākt Zairas preču sadalīšanas sistēmas aizliegumu. Vairāki fakti ļauj pamatot šo tēzi — tādi kā procesa, kura rezultātā tika pieņemts Lēmums 93/82, uzsākšanas apstākļi — pēc sūdzībām attiecībā uz Zairas tiesisko regulējumu un pēc pārrunām starp Kopienu un Zairu iepriekšējā konflikta ietvaros saistībā ar Apvienoto Nāciju konferences kodeksa par tirdzniecību un attīstību [*Conférence des Nations unies sur le commerce et le développement*] (*Cnuced*) interpretāciju. Savā 1992. gada 1. aprīļa Lēmumā 92/262/EEK par procesu par EEK līguma 85. un 86. panta piemērošanu (IV/32.450 — Francijas un Rietumāfrikas kuģu īpašnieku komitejas) (OV L 134, 1. lpp.), kas pieņemts vienlaikus ar Lēmumu 93/82, Komisija arī neuzlika naudas sodu attiecībā uz Āfrikas transporta līnijām. Valsts un Komisijas augsta līmeņa atbildīgie pirms Lēmuma 93/82 pieņemšanas turklāt attiecīgi deklarēja, ka konkurences tiesības nebija labākais veids, lai noregulētu preču transporta jautājumu Āfrikā, un ka rastos politiska problēma, ja *CMZ* liktu samaksāt naudas sodu. Visbeidzot, tā apstrīd, ka Komisija varētu atsaukties uz Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *CMB*, jo pamats par pilnvaru nepareizu izmantošanu šajā laikā tika izlemts kā "pilnībā cits pamats". Šajos apstākļos apstrīdētais lēmums esot pieņemts ar citu mērķi, nevis ar norādīto (Tiesas 1990. gada 13. novembra spriedums lietā C-331/88 *Fedesa* u.c., *Recueil*, I-4023. lpp.).

137 Komisija norāda, ka naudas soda neuzlikšanā *KCM* tā nesaskata pilnvaru nepareizu izmantošanu un izdara atsauci uz Pirmās instances tiesas spriedumu lietā *CMB*, kurā tika noraidīts tieši tāds pamats. Komisija uzsver, ka prasītājas argumenti šajā pamatā attiecas uz faktiem pirms Lēmuma 93/82 un tās mērķis patiesībā ir no jauna apstrīdēt šī

lēmuma pamatotību. Šajā sakarā ir jānorāda, ka prasītāja nav pat pētījusi, lai pārliecinātos, vai Kongo tiesiskais regulējums, kuru saskaņā ar tās tēzi apstrīdētais lēmums cenšas apiet, bija vēl spēkā, pieņemot apstrīdēto lēmumu.

— Pirmās instances tiesas vērtējums

138 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru lēmumā ir nepareizi izmantotas pilnvaras tikai tad, ja uz objektīvu, atbilstošu un saskaņotu norāžu pamata ir redzams, ka lēmums ir pieņemts vienīgi vai vismaz galvenokārt citiem, nevis noteiktajiem mērķiem (Tiesas 2007. gada 25. janvāra spriedums lietā C-407/04 P *Dalmine*/Komisija, Krājums, I-829. lpp., 99. punkts, un Pirmās instances tiesas 1995. gada 6. aprīļa spriedums lietā T-143/89 *Ferriere Nord*/Komisija, *Recueil*, II-917. lpp., 68. punkts).

139 Ir arī jāatgādina, ka Pirmās instances tiesa savā sprieduma lietā *CMB* 238. punktā noraidīja argumentu par pilnvaru nepareizu izmantošanu. Šajā lietā prasītāja nekādi nepierāda savu apgalvojumu, saskaņā ar kuru arguments, par kuru Pirmās instances tiesa sprieda savā spriedumā lietā *CMB*, būtu citāds nekā tas, ko tā norāda. Tieši pretēji, argumenti šajā lietā norādītā pamata pamatojumam šķietami lielā daļā ir veltīti tam pamatam, kas tika nodots Pirmās instances tiesas vērtējumam 1993. gadā un attiecas uz Lēmumu 92/262. Katrā ziņā, kā to konstatēja Pirmās instances tiesa iepriekš piektā pamata pārbaudē (skat. šī sprieduma 96. punktu), Komisijai bija tiesības neuzlikt naudas sodu *CMZ* Lēmumā 93/82, pamatojot ar to, ka tās komerciālā un finansiālā situācija atšķīrās no citu dalībnieku situācijas tajā laikā. Turklāt, pat ja būtu tiesa, ka izmeklēšanu, kuras rezultātā tika pieņemts Lēmums 93/82, Komisija uzsāka pēc noteikta veida pārrunām diplomātiskā ceļā, fakts, ka Kopiena vispirms neveiksmīgi centās izmantot šo ceļu, nav šķērslis Komisijas kompetenču īstenošanai konkurences jomā.

140 Katrā ziņā no apstrīdētā lēmuma sistēmas un teksta izriet, ka tas tika pieņemts, lai mīkstinātu Lēmumā 93/82 prasītājai sākotnēji uzliktā naudas soda atcelšanu Tiesas spriedumā lietā *CMB* sakarā ar tās izdarītajiem EKL 82. panta pārkāpumiem. Nešķiet, ka apgalvotie iemesli apstrīdētā lēmuma pieņemšanai, ko sniedz prasītāja, kas norādīti šī sprieduma 136. punktā un kas visi bija pirms Lēmuma 93/82 pieņemšanas, ir patiesie tā pieņemšanas motīvi, tā kā naudas soda neuzlikšana *KCM* neradīja pilnvaru nepareizu izmantošanu.

141 Astotais pamats līdz ar to ir jānoraida kā nepamatots, un līdz ar to jānoraida prasība kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

142 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Piemērojot šī paša noteikuma 3. punkta otro daļu, Pirmās instances tiesa var piespriest vienam lietas dalībniekam, pat ja tam spriedums ir labvēlīgs, atlīdzināt otra lietas dalībnieka tiesāšanās izdevumus, ko tas tam radījis un kas ir apgrūtinoši un diskriminējoši.

143 Ir skaidrs, ka tika nospriests, ka Komisija nepārkāpa saprātīga termiņa principu (skat. šī sprieduma 39.–47. punktu). Tomēr ir jāatgādina, ka Komisija novēloti uzsāka atkārtotu administratīvo procesu. Apmēram 37 mēneši jeb vairāk nekā trīs gadi šķīra Tiesas spriedumu lietā *CMB* (2000. gada 16. marts) no IR 2003 (2003. gada 15. aprīlis). Tā kā Komisija neuzsāka atkārtotu procesu par pārkāpumu konstatēšanu, tad IR 2003, tikai 12 lappušu dokumenta, izstrāde neradīja ilgstošu darbu. Bija tikai jāsagatavo viena rindkopa par atkārtotās procedūras priekšmetu, Lēmumā 93/82 konstatētajiem

pārkāpumiem, ko atzina Tiesas spriedums lietā *CMB* un Pirmās instances tiesas spriedums lietā *CMB*, viena rindkopa par naudas soda aprēķina veidu un viena apakšsadaļa par noilguma termiņu ievērošanu saistībā ar Regulu Nr. 2988/74. Turklāt ir jāatgādina, ka šī kavēšanās, kas netika pārliecinoši pamatota un kas lika Komisijai pašai samazināt naudas sodu par EUR 150 000 jeb aptuveni 4 % salīdzinājumā ar apstrīdētajā lēmumā noteikto summu, ir tai piedēvējama pilnībā.

144 Šī kavēšanās radīja daļu no prasītās prasības, principā tās pirmo pamatu.

145 Līdz ar to būtu taisnīgi novērtēti iemesli, izlemjot, ka prasītāja sedz divas trešdaļas no saviem tiesāšanās izdevumiem un divas trešdaļas no Komisijas tiesāšanās izdevumiem un ka Komisija atlīdzina vienu trešdaļu savu tiesāšanās izdevumu un vienu trešdaļu prasītājas tiesāšanās izdevumu.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (ceturtā palāta)

nospriež:

1) prasību noraidīt;

2) ***Compagnie maritime belge SA*** **sedz divas trešdaļas no saviem tiesāšanās izdevumiem un atlīdzina divas trešdaļas no Komisijas izdevumiem; Komisija sedz vienu trešdaļu no saviem tiesāšanās izdevumiem un atlīdzina vienu trešdaļu no *Compagnie maritime belge* tiesāšanās izdevumiem.**

Czúcz Cooke Labucka

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2008. gada 1. jūlijā.

Sekretārs Priekšsēdētājs

E. Coulon O. Czúcz